

Årsmelding 2021

Den nasjonale forskningsetiske komité for naturvitenskap og teknologi (NENT)

1. SAMMENDRAG

I 2021 arbeidet NENT med revisjon av de forskningsetiske retningslinjene for naturvitenskap og teknologi. NENT har avgitt uttalelser om medforfatterskap, tilgang til data, forskningsinstitusjoners ansvar og citizen science. NENT har også bidratt til felles produkter i FEK.

2. OM KOMITEEN:

Den nasjonale forskningsetiske komité for naturvitenskap og teknologi (NENT) er del av De nasjonale forskningsetiske komiteene (FEK). FEK er et forvaltningsorgan for forskningsetiske spørsmål på alle fagområder. FEK er underlagt Kunnskapsdepartementet. Komiteenes overordnede samfunns mål er etisk god og ansvarlig forskning.

FEK omfatter også følgende komiteer og utvalg med et felles sekretariat:

- Den nasjonale forskningsetiske komité for medisin og helsefag (NEM)
- Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH)
- Nasjonalt utvalg for granskning av uredelighet i forskning (Granskingsutvalget)
- Nasjonalt utvalg for forskning på menneskelige levninger (Skjelettutvalget)

NENT er et faglig uavhengig (jf. forskningsetikkloven § 3) og rådgivende organ for forskningsetiske spørsmål. NENTs ansvarsområde er forskningsetisk virksomhet innen naturvitenskap og teknologi, industri-, landbruks- og fiskeriforskning, samt de deler av bio- og genteknologisk forskning som ikke dekkes av medisin.

NENT består av [13 medlemmer og to varamedlemmer](#) med fagkompetanse i naturvitenskap, teknologi, etikk og jus. Komiteen har ett lekmedlem. Komitémedlemmene blir oppnevnt av Kunnskapsdepartementet etter innstilling fra Norges forskningsråd. En oppnevningssperiode går over fire år og hvert medlem kan sitte i komiteen to perioder.

3. ÅRETS VIRKSOMHET

3.1. KORT OM VIRKSOMHETEN

I 2021 avholdt NENT sju komitemøter (18. februar, 19. mars, 19. april, 26. april, 10. mai, 17. september, og 25. november). Ett av møtene ble kombinert med et møte med SINTEF i Trondheim om åpenhet i forskning og innovasjon.

NENT startet i 2020 revisjon av de forskningsetiske retningslinjene for naturvitenskap og teknologi. Det ble satt ned fire arbeidsgrupper i forbindelse med revisjon av retningslinjene. Arbeidsgruppene overleverte vinteren 2021 sine innspill til NENT. Revisjonen var hovedtema på NENTs møter.

NENT har avgitt en uttalelse om medforfatterskap, doktoravhandlingens status, eierskap og tilgang til data og forskningsinstitusjoners ansvar, og en uttalelse angående citizen science og bruk av Facebook. NENT har bidratt til flere høringsinnspill fra FEK, bl.a. til regjeringens langtidsplan for forskning og høyere utdanning, til ekspertgruppa for akademisk ytringsfrihet, til

strategi for norsk deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet og til rapporten *Forskningsdata i et datadrevet samfunn*.

Ett medlem av NENT deltok i strategigruppa i FEK, som utarbeidet ny strategi for FEK for 2021–2024.

NENT, ved sekretariatsleder, har ellers fortløpende besvart henvendelser og gitt veiledning i forskningsetiske spørsmål.

3.2. SENTRALE SPØRSMÅL I 2021

Hovedfokus for NENT i 2021 har vært arbeidet med revisjon av de forskningsetiske retningslinjene for naturvitenskap og teknologi. Sentrale temaer i revisjonen har vært

- føre-var-prinsippet,
- oppdragsforskning og samfunnsansvar,
- kunstig intelligens og muliggjørende teknologier,
- bruk av dyr i forskning.

For øvrig har komiteen jobbet særlig med spørsmål knyttet til citizen science, medforfatterskap, tilgang til data og akademisk frihet.

Komiteleder presenterte komiteens arbeid med kunstig intelligens på ENRIO-konferansen (27.-29. september).

3.3 ARRANGEMENTER

NENT har bidratt i planlegging og ved deltagelse i FEKs årskonferanse, Forskningsetisk forum 14. september og åpent møte mellom FEK og NSD i Bergen 5. november.

NENT har også bidratt med planlegging og deltakelse på to møter i Samarbeidsutvalget for FEK.

3.4 PRODUKTER

I 2021 avga NENT to uttalelser. En uttalelse om medforfatterskap, doktoravhandlingens status, eierskap, tilgang til data og forskningsinstitusjoners ansvar, og en uttalelse angående citizen science og bruk av Facebook.

Betenkningen om kunstig intelligens ble oversatt til engelsk.

3.5. INFORMASJON, OPPLÆRING OG DELTAKELSE I SAMFUNNSDEBATTEN

Komiteleder og sekretariatsleder har hatt følgende innlegg:

Research ethics in doctoral projects. Workshop for ph.d.-kandidater	Nord universitet, 17.2.
--	-------------------------

Forskningsetisk vurdering av petroleumsforskning	FEKs årskonferanse
Reflections on Research Ethics in Artificial Intelligence: Input from the National Deliberation Report Norway	ENRIO, 29.9.